

Kelt: 07-2020

URL: <https://europa.eu/!jk99nI>

Ez a jelentés a közös nyomozócsoportok (JIT) hálózata által 2014 óta közzétett, **harmadik értékelő jelentés a közös nyomozócsoportokról**. Két fejezetből áll.

Az **1. fejezet** áttekintést nyújt a közös nyomozócsoportok szakemberei által **2017 novembere és 2019 novembere között kitöltött 99 értékelési formanyomtatvánnyal kapcsolatos megállapításokról**.

A **2. fejezet** kifejezetten az Eurojust harmadik államokkal közös nyomozócsoportokkal kapcsolatos tapasztalataival foglalkozik.

Az összefoglaló áttekintést nyújt e jelentés főbb gyakorlati megállapításairól a levont tanulságok és az azonosított bevált gyakorlatok tekintetében.

A közös nyomozócsoportok értékelésének megállapításai

(a) Közös nyomozócsoport létrehozása

Meghatározott specifikus kihívások:

- a folyamatban lévő nyomozások hiánya az érintett országokban;
- a közös nyomozócsoport érintett partnereinek azonosítása, ha az ügy kettőnél több ország közötti kapcsolatokat jelent;
- megvalósíthatóság és a közös nyomozócsoportban való részvételre való hajlandóság;
- vonakodás egy olyan többoldalú közös nyomozócsoportba való csatlakozás esetén, amelyben olyan államok vesznek részt, amelyek nyomozásai között nincs közvetlen kapcsolat;
- eltérő operatív prioritások/a nyomozások eltérő szintjei az érintett országokban;
- a közös nyomozócsoport érintett partnereinek azonosítása abban az esetben, ha nemzeti szinten több büntetőeljárás van folyamatban, és nincs lehetőség összevonásra;
- közös nyomozócsoport haladéktalan felállítása azokban az esetekben, amikor a közös nyomozócsoport felállításáról szóló határozatot az intézkedések végrehajtásának várható időpontjához közel hozzák meg.

Bevált gyakorlat:

- JIT-eszköz ismerete: a közös nyomozócsoportban részt vevő államok vagy nemzeti hatóságok korábbi tapasztalatai;
- megállapodás a közös nyomozócsoport tagjainak változásaival kapcsolatos egyszerűsített eljárásról;
- a közös nyomozócsoportok nemzeti szakértőinek (koordinátorainak) támogató szerepe a létrehozási folyamatban;
- közös munkanyelv használata a közös nyomozócsoport létrehozásáról szóló megállapodás tervezetének megvitatása során;

- a közös nyomozócsoportokról szóló megállapodás angol nyelvű elfogadása a nemzeti eljárásokban (nincs szükség fordításra);
- annak megvitatása a közös nyomozócsoport létrehozásakor, hogy ki és hogyan fogja végezni az operatív elemzést (Europol vagy nemzeti hatóságok);
- a jogi és gyakorlati kérdések korai tisztázása már a közös nyomozócsoportot megelőző szakaszban; az Eurojust bevonása a segítségnyújtásba és tanácsadásba.

(b) Operatív szakasz

Meghatározott specifikus kihívások:

- nyelvi problémák, különösen az időhiány és a fordítók hiánya azokban az esetekben, amikor nagy mennyiségű anyagot kell lefordítani, vagy ritkább nyelvek esetén;
- a közös nyomozócsoport egyik fele által kapott, a közös nyomozócsoporton belül gyűjtött bizonyítékok megosztására irányuló kölcsönös jogsegély (MLA) /európai nyomozási határozat (EIO) iránti megkeresésekre adott válasz koordinálása;
- eltérő kötelező határidők a közös nyomozócsoportban részt vevő felek azon nyomozásaira vonatkozóan, amelyek zavarhatják a műveleteket;
- az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása a börtönkörülmények miatt;
- az áldozatok és tanúk meghallgatására vonatkozó jogi követelmények eltérései.

Bevált gyakorlat:

- a közös nyomozócsoport egyik államából érkező, a közös nyomozócsoport másik államába kiküldött összekötő tisztviselők szerepe: napi kommunikáció és a jogrendszer sajátosságainak, valamint a kulturális és társadalmi háttérnek a mélyebb megértése;
- közös/megosztott nyomozati módszerek és eszközök alkalmazása az érintett államok bűnüldöző szervei között;
- a csapatmunka láthatósága a letartóztatott gyanúsítottak számára;
- specifikus szakértők (az emberkereskedelem elleni fellépés nemzeti koordinátora, az Interpol, az ügy kimenetele szempontjából előnyös nem kormányzati szervezetek) bevonása;
- az emberkereskedelem áldozatainak támogatására/védelemre vonatkozó közös stratégia végrehajtása (multidiszciplináris megközelítés, beleértve a nem kormányzati szervezeteket és az igazságügyi minisztériumokat);
- a feltartóztatások közös megfigyelésének és valós idejű elemzésének hozzáadott értéke a határ menti területeken folytatott kábítószer-kereskedelem esetében;
- folyamatos részvétel a különböző országok jogrendszereinek és követelményeinek tisztázását célzó megbeszélésekben;
- lehetőség arra, hogy ugyanazokat a tolmácsokat/fordítókat használják a közös nyomozócsoport tevékenységei során (lehallgatások fordítása, tolmácsolás az üléseken) az ügy jobb áttekintése és az együttműködés hatékonyságának elősegítése érdekében;

- a kicserélt információk és bizonyítékok megfelelő jegyzőkönyvezése (a közös nyomozócsoport naplójának használatával).

(c) Büntetőeljárési szakasz

Bevált gyakorlat:

- az együttműködés folytatása a büntetőeljárési szakaszban – hivatkozás a LOR-okban a lezárt közös nyomozócsoportra;
- a közös nyomozócsoport keretében folytatott együttműködés folytatása gyakorlati/jogi/operatív kérdések kezelése érdekében a büntetőeljárési szakaszban.

Az Eurojust harmadik államokkal közös nyomozócsoportokkal kapcsolatban szerzett tapasztalatai

- A közös nyomozócsoportokat a harmadik államokkal folytatott igazságügyi együttműködés egyre értékesebb eszközének tekintik. 2019 végéig 20 európai uniós tagállam szerzett tapasztalatokat a harmadik államok részvételével létrehozott közös nyomozócsoportok terén. Az Eurojust ügyeiből kiderül, hogy eddig összesen 74 közös nyomozócsoportot hoztak létre egy vagy több harmadik állam részvételével.
- A legtöbb, harmadik államokat bevonó közös nyomozócsoportot az Európa Tanács 1959. évi egyezményéhez csatolt második kiegészítő jegyzőkönyv 20. cikke alapján hozták létre. Az ENSZ nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményének 19. cikkét is alkalmazták a közös nyomozócsoportok létrehozásának jogalapjaként.
- Az Eurojust globális hálózata jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy már a korai szakaszban kapcsolatok jöjjenek létre, és hogy a közös nyomozócsoportok harmadik államokkal való létrehozása egyre sikeresebb. Különösen az Eurojusthoz kirendelt összekötő ügyészek szerepe volt döntő fontosságú. Ezen túlmenően több Eurojust-kapcsolattartó pont is részt vett a közös nyomozócsoportok sikeres létrehozásában.
- Az Eurojust operatív segítséget nyújtott a harmadik államok bevonásával működő közös nyomozócsoportok teljes életciklusa során. Az Eurojust koordinációs ülései értékes fórumot kínálnak annak eldöntéshez, hogy egy adott ügy alkalmas-e közös nyomozócsoport létrehozására, valamint a közös nyomozócsoportról szóló megállapodás megszövegezéséhez és a további operatív lépésekről való döntésekhez. Egyre több, harmadik állam részvételével működő közös nyomozócsoportot finanszíroznak az Eurojust közös nyomozócsoportjaihoz kapcsolódó költségvetéséből. A nemzeti hatóságok mérlegelhetik egy koordinációs központ létrehozását az Eurojustnál közös cselekvési napok támogatása érdekében, ideértve azokat az eseteket is, amikor az ügy egy vagy több harmadik államot érint.
- A jó, rendszeres és hatékony – ideális esetben közös munkanyelven zajló – kommunikáció a közös nyomozócsoporton belüli sikeres együttműködés legfontosabb aspektusa, függetlenül attól, hogy egy harmadik állam is tagja-e a közös nyomozócsoportnak. A harmadik államok bevonásával működő közös nyomozócsoportokban tárgyalt specifikus kérdések között szerepeltek a közös nyomozócsoportokról szóló megállapodás olyan konkrét záradékai, amelyek a belföldi jogi követelményeket, a bizonyítékok gyűjtésére vonatkozó eltérő normákat és szabályokat tükrözik,

- valamint a joghatósági kérdések és az eljárások korai szakaszban történő átadásának jogi lehetőségei is.
- A közös nyomozócsoport létrehozása elmaradásának okai gyakran megegyeztek a kizárólag uniós tagállamokkal folytatott ügyek esetében tapasztaltakkal, például túlságosan korai szakaszban voltak a döntéshez, illetve a nyomozások/büntetőeljárások eltérő vagy előrehaladott szakaszában voltak. Egy harmadik állam esetleges részvételéhez kapcsolódó specifikus tényezők a közzétételre vonatkozó eltérő szabályok, a közös nyomozócsoport létrehozására vonatkozó közös jogalap hiánya, valamint a kölcsönös jogsegélyt alkalmazó együttműködés előnyben részesítése voltak.